

سوت آغاز بازی

سینما چگونه با فوتبال پیوند یافت

۲۲

۲۲

اجرای زنده برای تماشاگر

مشترکاتی که تئاتر و فوتبال را به هم نزدیک می‌کند

جنگ نرم، مرد می خواهد

گیی با نویسنده کتاب «خیال خاکی» که به‌تازگی در موزه ملی انقلاب اسلامی و دفاع مقدس نقد شد

۲۴

فرهنگ

عکس همشهری / فرشادعلیانی

گزارش همشهری از فروش ۲روز آخر هفته گذشته در روزهای برگزاری جام جهانی فوتبال

گیشه سینما در دست بچه‌ها

تومانی رکورد زد و پر فروش ترین فیلم تاریخ سینمای ایران شد. امسال هم که «انفرادی» او با فروش ۲۳میلیارد تومانی «دینامیت» را کنار زد و خودش در جایگاه اول تاریخ سینمای ایران قرار گرفت و «دینامیت» را به ردیف دوم رهندهی پر فروش‌ها فرستاد. این امید وجود داشت که «بخارست» با بازی پژمان جمشیدی بتواند موفقیت این دو ساخته قبلی اطمیانی را تکرار کند و سقف فروش در سینمای ایران را ارتقا دهد و باعث شود که سینماها از این رخوت طولانی خلاصی یابند، ولی تا اینجا که هنوز چنین اتفاقی رخ نداده است. در روزهای پنجشنبه و جمعه، «بخارست» ۸۹۱میلیون و ۴۷هزار و ۷۵۰تومان فروخت و در هزار و ۱۷۱سانس، ۲۴هزار و ۱۹۴تماشاگر داشت. به‌طور میانگین، در هر سانس ۲۰۶نفر تماشاگر این فیلم در ۲روز پایانی هفته بوده‌اند. البته «دینامیت» هم شروع چندان خوبی نداشت و تقریباً بعد از ۲،۲ماه که روی پرده بود، کم‌کم بیشتر مورد توجه سینماروها قرار گرفت و خودش را به‌عنوان پر فروش ترین فیلم سال ۱۴۰۰ مطرح کرد. حالا شاید این اتفاق برای «بخارست» هم بیفتد و بعد از چند ماه و در روزهای پایانی سال از این فیلم

شگست «بیرو»

علیرضا بیرانوند در بازی نخست جام تنها ۳۰دقیقه در چارچوب دروازه بود و بعد به‌دلیل شکستگی پیش‌ان از بازی بیرون رفت. ناگه‌می بیرانوند در زمین، به ناگه‌می اش روی پرده سینما شبیه‌است. در روزهای جام جهانی فیلم‌زدگی علیرضا بیرانوند با عنوان «بیرو» ساخته مرتضی علی عباس میرزایی در ۲روز آخر هفته در ۲سانس تنها ۷۰لیت فروخته است و با ۲میلیون و ۶۲۰هزار تومان فروش، از میان فیلم‌های به‌تازگی اکران‌شده، باسردترین استقبال سینماروها مواجه‌شده است. این فیلم در هر سانس، به‌طور میانگین، ۳،۳تماشاگر داشته‌است.

روز جمعه تیم ایران در دومین مسابقه خود در جام جهانی فوتبال به مصاف ولز رفت و پیروز شد. این پیروزی موفقیت بزرگی برای تیمی بود که بازی قبلی خود را عبر ۲به انگلیس باخته بود. در همین روز، سینمای ایران اصلا حسال و روز خوبی نداشت. طبق آمار «سمفا» (سامانه مدیریت فروش و اکران سینما)، مجموع ۱۸فیلم روی پرده، حدود یک‌میلیارد و ۷۰میلیون و ۳۳۴هزار تومان در این روز فروش کردند و ۳۱هزار و ۲۸۱نفر در هزار و ۲۴سانس به تماشای این فیلم‌ها نشستند. می‌توان گفت، به‌طور میانگین، در این روز هر فیلم ۶میلیون تومان فروش و در حدود هزار و ۴۳نفر تماشاگر داشته‌است. این میزان فروش و تماشاگر توضیح‌دهنده اوضاع ناامیدکننده سینماست. شاید اینطور به‌نظر بیاید که فروش پایین فیلم‌ها در روز جمعه به بازی فوتبال ربط داشته‌است، اما بی‌مخاطبی سینمای ایران نه به‌دلیل بازی‌های جام جهانی فوتبال است و نه ربطی به آخر، وسط یا اول هفته بودن دارد. رابطه قشر محدود و معدود سینمارو با سینما و اکران به طرز نگران‌کننده‌ای گسسته شده و بر کسی معلوم نیست چطور می‌توان این رابطه را قدری بهبود بخشید. در این گزارش، نگاهی انداخته‌ایم به فروش فیلم‌ها در ۲روز پایانی هفته که با بازی دوم ایران در جام جهانی مصادف بود.

«بخارست»: آهسته و پیوسته

مسعود اطمیانی در ۲سال گذشته نشان داده که راه فتح گیشه در زمانه غسرت را به‌خوبی بلد است. سال گذشته «دینامیت» اطمیانی در دوره اوج کرونا روی پرده رفت و با فروش ۵۸میلیارد

اکران

پایان بوین

کرستین بوین در گذشت، روزنامه لوموند روز گذشته گزارش داد که کرستین بوین، نویسنده سرشناس فرانسوی روز جمعه در ۷۱سالگی در گذشته‌است.

ضعف تاریخ نگاری و فقر تصاویر آرشیوی

در روزهای برگزاری جام جهانی فوتبال، مستندهای ورزشی بیشتر از همیشه مورد توجه قرار گرفته‌اند. مستند ورزشی یکی از جناب‌ترین گونه‌های سینمای مستند است که البته در ایران به ندرت جدی گرفته شده‌است. مستندسازان یکی از مهم‌ترین مشکلات در این حوزه را فقر تصاویر آرشیوی می‌دانند. اینکه در مورد بسیاری از رخداد‌های مهم ورزشی دسترسی به تصاویر یا امکان پذیر نیست یا اینکه به‌علت نگهداری نامناسب گزارش‌های تلویزیونی دچار آسیب‌های جدی شده‌اند. تصاویر محدود و رنگ پریده و بی‌کیفیتی که از برخی رخداد‌های مهم ورزشی باقی مانده، بی‌توجهی به نگهداری از سندهای تصویری را نمایان می‌کند. در سطحی کلان‌تر این شیوه برخورد با آنچه مربوط به گذشته است مبین بی‌اعتنایی به تاریخ‌نگاری ورزشی است.

فقر تصاویر آرشیوی در مستندهای ورزشی

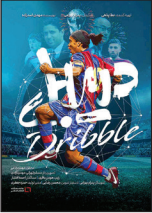

حسین رحمتی مستندساز در این باره می‌گوید: «در حوزه ورزش مستندهای قابل دفاعی نداریم و در یک ارزیابی کلی باید بگویم که اصلا نمی‌توان ایران را در

این زمینه صاحب یک جریان سینمایی دانست. سال‌ها برخی مدیران در حوزه ورزش آمدند و وعده‌هایی درباره توجه به سینمای مستند ارائه دادند، متأسفانه این وعده‌ها و تاکیدها در حد شعار باقی ماند و عملاً در مرحله تولید شاهد آثار قابل دفاعی نبودیم که بتوانند قهرمانان ورزشی‌مان را معرفی کنند. از این‌رو حوزه مستند ورزشی جای کار زیادی دارد چراکه کم‌کاری‌های بسیاری در این حوزه صورت گرفته‌است.

به‌نظر من دلیل محکم این‌کم کاری کمبود منابع آرشیوی است. ما وقتی از تاریخ ورزش کشور صحبت می‌کنیم منابع‌مان اکثراً مکتوباتی هست که از روزنامه‌ها، هفته‌نامه‌ها و به‌طور کل رسانه‌ها باقی مانده‌است و تصاویر همان اندک اندازه‌ای که وجود دارد در حد عکس است و در فیلم به‌شدت فقیر هستیم. البته باید بگویم فیلم‌های ورزشی اندکی در این سال‌ها ساخته شده‌اند اما معمولاً این آثار ایتر مانده‌اند و یا آثار نسبتاً با کیفیتی هستند اما فضای مناسب برای نمایش، پخش و ارائه آنها وجود نداشته‌است. به‌نظر من ما در حوزه تولید مستندهای ورزشی در ابتدای راه هم نیستیم.» او که با ایلنا گفت‌وگو می‌کرد در ادامه می‌افزاید: «آرشیو ساماندهی شده در کشور ما وجود ندارد، من وقتی تولید مجموعه «تا پروانگی» را آغاز کردم، قصد داشتم که این مجموعه در ۶قسمت ساخته شود و بعد که شبکه مستند از تولید این مجموعه حمایت کرد تعداد قسمت‌های این مجموعه به ۱۵قسمت افزایش پیدا کرد. من از همان ابتدای راه با مشکل کمبود فیلم‌های آرشیوی مواجه‌بودم، حتی در رسته‌هایی که تصور بر این است که می‌تواند آرشیوی غنی وجود داشته باشد، باز هم فیلم‌های چندانی موجود نیست. این وضعیت حتی در ورزش‌های انفرادی که در ایران تاریخ صدساله دارند هم وجود دارد و تعداد فیلم‌های آرشیوی موجود بسیار اندک است. در کشور ما سالیان سال است که در ورزش‌های مختلف مسابقات لیگ و مسابقات ورزشی مختلفی برگزار می‌شود و با میزبان مسابقات بین‌المللی بوده‌ایم اما باعث تعجب است که در آرشیو با چنین محدودیتی مواجه هستیم. قطعاً منابع آرشیوی بیشتری هم وجود دارد که خوب محافظت نشده و ممکن است آسیب دیده باشند یا تخریب شده‌باشند. مشکل دیگر این است که در برخی موارد آرشیو وجود دارد اما دسته‌بندی درستی صورت نگرفته‌است. من بدون استثنا به هر قدراسیونی مراجعه کردم با این مشکل مواجه بودم و به مسئولان مربوطه گفتم که بهتر است یک بانک تصویری داشته باشند تا دسترسی به منابع و ویدئوها اینقدر سخت نباشد. نکته دیگر این است که ما در بسیاری مواقع با مشکل امتیاز حق پخش مواجه هستیم اما با توجه به همه این محدودیت‌ها ما حداقل‌ها را هم از آن مسابقه نداریم و ممکن است یک قهرمان ورزشی‌مان اصلاً ویدئویی از مسابقات وجود نداشته باشد.»

شخم زدن آرشیو

به‌عنوان مجری در کارمان حضور داشته باشد تا در لوکیشن‌های مختلف داستان ما را روایت کند. گزینه اصلی خودم، مرحوم حمیدرضا صدر بود که به‌نظرم بهترین گزینه بود و به‌دلیل برخی مشکلات این اتفاق ممکن نشد. بعد از آن احساس کردم هیچ‌کس به جای ایشان نمی‌تواند حق مطلب را ادا کند. به همین دلیل کلاً حضور مجری را کسל کردم و کل کار را به‌صورت آرشیوی بستیم. از این انتخاب، ابتدا ناراحت بودم اما اتفاقی رخ داد که شاید اگر می‌خواستیم مستند را به‌صورت مجری محور پیش ببریم، آن اتفاقات رخ نمی‌داد. به‌دلیل محدودیت‌هایی که داشتم، ناگزیر بودیم برای برخی تصاویر، آرشیو‌ها به تعبیری شخم بزنیم و در فرایند همین شخم‌زدن‌ها به منابع نایابی دست پیدا کردیم که شاید پیش از آن هیچ‌کس آن را ندیده بود.»

اسدالله حبیب استادادبیات

فارسی دانشگاه کابل، شاعر و نویسنده و بیدل شناس است. ۸۱ سالگی در هامبورگ آلمان درگذشت. آثار / قوس (چهارم آذر / قوس ۱۴۰۱خورشیدی) مطابق با ۲۵نوامبر ۲۰۲۲ میلادی در ۸۱سالگی در آلمان از دنیا رفت. از جمله آثار اسدالله حبیب می‌توان به «دوایم» «بازار یکی» «۲مردو»، «کشف آخرین آرزو» «کشف بزرگ»، «بایان بزم نغم‌گ»، «داس‌ها و دست‌ها»، «نظر گل»، «سوسال گنگتا»، «شعب‌ها‌رواح می‌آیند»، «افتخار» و «بیدل شاعر زمانه‌ها» اشاره کرد.

■ ■ ■

تله موش در برادوی

نمایشنامه افسانه‌ای آگاتا کریستی در برادوی مرکز تئاتر نیویورک اجرامی شود.

درباره راهکارهایی که بتوان مشکلات را مرف‌تر کرد، عنوان می‌کند: «در یک نگاه منطقی، به‌دلیل نبود تماشاگر، گروه‌های نمایشی از نظر مالی آسیب می‌بینند و به هر صورت باید برای این موضوع فکری شود که چگونه می‌توانیم این زیان را جبران کنیم. از سوی دیگر می‌دانیم هر مرکز هنرهای نمایش هم دچار تنگنای مالی است. در هر حال تدبیری که برای همراهی با دوستان داریم و معتقدیم می‌تواند جلوی یکسری از هزینه‌ها را بگیرد، این است که برای گروه‌هایی که در مجموعه نوبت اجرا دارند، البته نه به همه آنها، بلکه برای یکسری از گروه‌ها به تشخیص خودمان، شرایطی فراهم کنیم که بعداً در شرایطی بهتر بین ۱۵ تا ۲۰اجرا داشته باشند تا خسارتی را که از اجرا در این مقطع متحمل می‌شوند، جبران کنند. از طرفی در بحث کمک‌هزینه‌ها هم امیدواریم بتوانیم با گروه‌ها همراهی داشته باشیم. آقای کاظم نظری، مدیر کل هنرهای نمایشی هم اعلام کرده‌است که گروه‌های نمایشی از پرداخت ۲۰درصد سهم گیشه به سالن، معاف شوند. به این معنا که ۸۰درصدی را که قبلاً از سهم فروش گیشه به مجموعه پرداخت می‌کردند، بخشیده شود. اینها تنها کارهایی است که برای جبران بخشی از ضرر گروه‌های نمایشی می‌توانیم انجام دهیم.» وی معتقد است که چراغ تئاتر در هر شرایطی نباید خاموش شود و با عنوان این مطلب در تئاتر در هر شرایط سختی به حیات خود ادامه داده و می‌دهد، اضافه می‌کند: «اگر تعدادی از دوستان مخالف اجرای تئاتر هستند، نه به‌عنوان مدیر تئاتر شهر، بلکه به‌عنوان یک فعال تئاتری معتقد نباید دچار چنین چالش‌هایی شویم؛ چراکه تئاتر هم مانند هر حرفه دیگری باید بتواند بسه حیات خود ادامه دهد.» به گفته طاهری، در مجموعه تئاتر شهر، اجرای ۲نمایش «شراره» و «فقط یک دقیقه طول می‌کشد» در سالن «سایه» و «حشقیایی»، از سسر گرفته می‌شود و قرار است نمایش تازه هم در کنار این آثار اجرا شود را آغاز کنند. اما سالن اصلی با اجرای نیمه‌کاره «پدر» همچنان خالی است و عنوان شده به‌احتمال زیاد امیر دژاکام اجرایش را به سالن اصلی می‌آورد.

بنا همچنان چاه‌های حفاری شده مورد استفاده است. هم‌اکنون پروژه وصل شدن به فاضلاب شهری را داریم که البته نیازمند طراحی و بررسی‌هایی است که در حال مطالعه هستیم.» وضعیت تئاتر شهر به شکلی است که گروه‌ها بعد از تعطیلی‌ها در آماه گذشته باز هم به‌دلیل بازسازی‌ها شرایط سختی دارند. طاهری در این باره می‌گوید: «دوست داشتمیم در شرایط خیلی ایده‌آل تر و درست‌تر میزبان گروه‌های نمایشی باشیم و دوستان هنرمندان هم با حال و شرایطی بهتر اجرا داشته باشند و حالا امیدمان به این است که بعد از بازسازی‌ها این اتفاق رخ بدهد.» هم‌اکنون برخی از سالن‌های تئاتر شهر اجرا دارند که همین اجراها به‌خاطر بازسازی تعطیل می‌شوند؛ البته سالن‌های نمایشی به‌خاطر نبود تماشاگر تعطیل است و برخی از سالن‌ها هم با وجود اجرای نمایش از کمترین تماشاگر برخوردار هستند. طاهری